

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.633.

Demagogija — zadnje sredstvo.

Prepeči argumentirajo s palico in nožem, politiki brez argumentov pa z nasilji in demagogijo. To je stara stvar in prav res ni bilo treba, da je nastala naša SDS, da je to znova dokazala.

Ko je bila na vladi in imela moč, je argumentirala z nasiljem, ker njen program je bil že davno pozabljen in zaigran. Sedaj pa, ko ni v vladi in ko nima moči, pa argumentira z demagogijo in sicer z demagogijo boljše vrste, kakršna se spodobi za mnogopreizkušeno SDS.

Ne bomo tu spominjali na patriotsko demagogijo s črnogorskimi principi, ker je ta že nekoliko starejšega datuma in je ta demagogija tudi že dovolj razkrita.

Pač pa je treba omeniti najnovejšo demagogijo z ljubljansko realko. Predvsem bodi omenjeno, da se je o ljubljanski realki sklepalo na seji finančnega odbora in na sestanku šefov strank. Ker je vsa zadeva šele v razvoju in ker mora v tej stvari izvojevati oblastni odbor še težko bitko s prosvetnim ministrstvom, vsa zadeva tudi še ni dozorela za javnost. Zato mislimo, da se gospod, ki je stvar kljub temu zanesel v javnost ne more ponašati s svojo korektnostjo. Zlasti ne, ker je bila vsa stvar prinešena v javnost na način, ki mora škodovati interesom oblastne skupščine. Leta in leta je država zastoj uporablja realko in ni skrbelo niti za zadostna popravila. Sedaj zahteva oblastni odbor, da plača država vsaj toliko, kolikor bodo znašala popravila, pa pride list, ki ima tudi svojega zastopnika v oblastni skupščini in zavzame stališče, ki je naravnost škodljivo za ljubljansko oblast. Kar je sploh bilo mogoče, je ta list storil, da poslabša stališče oblastnega odbora v pogajanjih z državno oblastjo. In to samo vsled tega, da bi dična SDS nalovila še eno kroglico več, k tistim 40.000, ki jih ima dr. Žerjav že v žepu.

Zaradi volivnega uspeha se tu direktno škoduje oblastni skupščini in nihče od oblastnih poslancev SDS se ne zgane, da bi to demagogijo zatrl. In vendar je med temi poslanci mož, ki ima merodajen vpliv na tisk SDS in ki se danes poteguje za zaupanje Ljubljane, ki je najbolj interesirana na tem, da more oblastna skupščina dobro funkcionirati! A vse je tiho in grda demagogija cvete dalje.

Nič danj grda je demagogija z redukcijo šolstva. Esdeesarki tisk je sicer dobil uradne podatke, da njegove trditve ne drže, kljub temu jih vedno znova ponavlja. Pri tem pa je najlepše to, da so ravno esdeesarski režimi zakrivali, da je bilo zaradi osebnih razlogov otvarjenih preveč razredov in da se je razmetaval državni denar. Edino umestno je zato, da uvede državna oblast obsežno preiskavo, kdo je povzročil to hipertrofijo vzporednic v ljubljanski okolici, da bo vsaj esdeesarska demagogija primerno nagrajena.

Finančni minister Bogdan Marković, ki je že s celo vrsto ukrepov dokazal, da je eden naših najboljših finančnih ministrov, kar smo jih imeli, je odredil, da se mora proračun znižati vsaj za eno milijardo. Koliko krika in vika je bilo v esdeesarskih listih, ker znaša nas proračun 13 milijard, sedaj, ko se naj ta proračun za milijardo zniža, kriči isti tisk zopet proti redukciji. Kdo naj razume to kričanje, kdo more opravičiti to demagogijo.

Ali so jo morda pripravljali zagovarjati gg. dr. Žerjav, dr. Kramer in dr. Pivko, ki so nosilci esdeesarskih list, zaradi katerih se vsa ta demagogija vrši? Naj se izjasnijo, da bo javnost vedela, kako je stvar!

Pašičevci prično boj proti Vukičeviću -- šele po volitvah.

Beograd, 29. julija. Včeraj se je vršil med Aco Stanojevičem in predsednikom narodne skupščine daljši sestanek. Oba radikalna voditelja sta se sporazumela, da za sedaj še ni potrebno, da se skliče seja glavnega odbora radikalne stranke, ker je večje število članov odbora odsotnih iz Beograda in ker ni sedaj v tem momentu pripraven čas za kako večjo akcijo.

Radi tega bo odšel Aca Stanojevič iz Beograda v Knjaževac, odkoder se bo vrnil v Beograd, ko se bo situacija nekoliko bolj razčistila in razbistrila.

Pašičevci niso v pogledu svoje akcije v tem momentu ničesar stvarnega podvzeli in zato še vedno obstoja možnost raznih kombinacij. En del pašičevcev (mlajši) je za oster nastop proti g. Velji Vukičeviću in njegovi vladi. Ti pašičevci bi hoteli izdati proglas na narod, v katerem naj se objasni politični položaj in situacija v radikalni stranki. Drugi del pašičevcev pa smatra, da bi bilo za pašičevce bolj oportuno, če ne bi nastopili v odkriti borbi proti Vukičeviću in njegovi vladi. Sedaj za odkrit boj še ni čas in pašičevci morajo biti taktični. V borbo naj stopijo pašičevci po volitvah.

Po volitvah bi se morala začeti odkrita borba, dasiravno bi ostal Vukičević še nadalje na vladi.

V pašičevskih krogih se zelo komentira akcija Velje Vukičevića, ki jo vodi za to, da formira četrto stranko. Istotako je opaziti veliko zanimanje pri Davidovičevih, ki pa so mnenja, da se Velji Vukičević ne bo posrečila ta akcija, ker nima dovolj pravih ljudi za ustanovitev in vodstvo.

SEJA GLAVNEGA ODBORA NRS ZOPET ODLOŽENA.

Beograd, 29. julija. Popoldanska seja izvršilnega odbora radikalne stranke je prinesla nekaj iznenadenj. Najprej so bile potrjene nekatere kandidature, kakor n. pr. kandidatura Ljube Stojadinovića Segedinca za okrožje smederevsko in dr. Ninka Perića, prosvetnega ministra, za požeško županijo. Na koncu je podpredsednik Aca Stanojevič naznanil, da odpotuje najbrž še danes v Knjaževac in da zato ne bo mogel imeti seje ožjega glavnega odbora, ki je sklicana za soboto. Ta izjava Ace Stanojeviča je prišla povsem nepričakovano. V radikalnih krogih — posebno med pašičevci — smatrajo, da je Aca Stanojevič namenoma tako napravil, da bi se izognil še eni — bolj zaostreni diskusiji v ožjem glavnem odboru, s katero bi se poslabšali odnošaji napram vladi, oziroma bi se povečala nasprotstva v stranki.

Rešitev spora v dem. stranki preložena.

Beograd, 29. julija. (B) Kar je v zadnjem času posebno zanimalo politične kroge, to je spor med demokratskimi ministri oziroma vlado in med Ljubo Davidovičem se počasi likvidira, če tudi je bil radikalski del vlade zelo nezadovoljen z nastopanjem demokratske stranke, ki se je morala jasno izreči, ali hoče podpirati vlado ali ne in kdo v stranki je za vlado in kdo proti njej. V demokratski stranki bo — kakor smo že ugotovili — ostalo do volitev tako stanje, kakor je, spori pa se bodo razčistili šele po volitvah. Davidović je namreč z ene strani še vedno na svojem ostrem stališču in bo skušal sam doseči od radikalnega dela vlade izvršitev danih obetov. Na drugi strani pa ima

jo politični krogi vtis, da je moral Davidović kot načelnik stranke postopati zelo delikatno, ker na koncu vendar ne more želeli, da bi padla nanj odgovornost za izstop demokratov iz vlade ali pa celo na razkol. Splošno prepričanje je, da Davidović v sedanjih situaciji ne bo šel dalje, ker obstoja nevarnost, da bi mu njegova okolica v tem boju ne sledila do konca.

Na drugi strani je stanje pri radikalih isto, samo nekaj bolj določno. Vsa znamenja govore za to, da radikali ne bodo tega vprašanja pri demokratih gnali do konca, ker so za trenutek sami s seboj zaposleni.

DIREKTA POGAJANJA Z ITALIJO PO VOLITVAH.

Bled, 29. julija. Kakor se iz dobro poučenih krogov doznava, se je naš zunanji minister dr. Voja Marinković ob priliki svojega poseta na Bledu sestal z italijanskim poslanikom v Beogradu, generalom Bodrerom. Oba državnika sta konferirala o možnosti ustvaritve direktnih prijateljskih dogovorov za rešitev vseh vprašanj med našo državo in Italijo.

Direktna pogajanja pa se ne bi vodila že sedaj, temveč šele po volitvah v beograjsko narodno skupščino. Ob tej priliki bi se vršile nettunske konvencije.

Demagogija, to je danes zadnji adut SDS. Iz demagogije govori železničarjem o 42 milijonih črnogorskih princev, iz demagogije škoduje oblastni skupščini, iz demagogije govori o nasiljih, iz demagogije kleveče, da hočejo samo klerikali postaviti uradniško listo in iz demagogije pači resnico o redukciji razredov.

Nobena stvar se ne izvrši sama od sebe in tudi demagogija esdeesarskega tiska mora nekdo hoteti. In ta za njo tudi odgovarja. Če pa ta nima poguma, da bi za njo pred javnostjo prevzel odgovornost, potem so javnosti za to demagogijo odgovorni pač oni, ki so proklamirani za nosilce SDS in to si naj ti gospodje zapomnijo!

General Bodrero se je zadovoljil s predlogom našega zunanjega ministra Marinkovića in je izjavil, da hoče v začetku septembra odpotovati v Rim, kjer hoče potrebno referirati o jugoslovensko-italijanskem problemu ministrskemu predsedniku B. Mussoliniju.

Po povratku italijanskega poslanika iz Rima v Beograd pa bi se takoj začela voditi direktna pogajanja med Jugoslavijo in Italijo in sicer v Rimu in Beogradu.

Istocasno se službeno dementirajo vse vesti o misiji madjarskega poslanika Pehoryja, ki je prišel na Bled po nalogi madjarske vlade, da bi interveniral v tem vprašanju med Jugoslavijo in Italijo.

TUDI ZA ITALIJO UGODNE MIROVNE POGODBE SE LAHKO REVIDIRAJO.

Praga, 29. julija. »Pravo Lidu« se bavi z akcijo lorda Rothermera in pravi, da se je stanje na Madjarskem toliko spremenilo, da se Madjari drznejo zahtevati revizijo mirovne pogodbe. Če bo Italija podpirala te madjarske težnje, naj ve, da se bo v istem trenutku načelo tudi vprašanje drugih mirovnih pogodb, kakor tudi vprašanje slovenskih in nemških narodnih manjšin v Italiji. Prav tako bi se načelo tudi vprašanje povrnitve nemških kolonij.

Italijanska propaganda proti našem Primorju.

Split, 29. julija. (Z) Italijani izvajajo v zadnjem času živahno in zahrbtno propagando proti tujskemu prometu na našem Primorju. Italija pošilja posebne agente v razna mesta Srednje Evrope, kjer ti odvrčajo izletnike od posejanja našega Primorja. Ugotovljenih je bilo več dokazanih slučajev. Italijani pripovedujejo izletnikom v Srednji Evropi prava čuda, kako da na jugoslovanskem Primorju niso varni življenja. Največ razširjajo Italijani veti o malariji, ki da vlada na našem Primorju. Pripovedujejo tudi cele bajke o morskih psih, ki da napadajo mirne kopalce in jih požirajo. Pravijo izletnikom, da so ti morski psi strah in trepet vseh gostov na našem Primorju. Medtem ko Italijani v Italiji vrše tako kampanjo, pa piše zadrski list »Lictorio« o Splitu in pravi, da je zastoj vsaka borba in vsako prizadevanje hrvaškega elementa. Velika potreba italijanskega jezika kaže, da so italijanske tradicije v Splitu odločilne in da mu one dajejo narodno obeležje.

SPOR MED KRALJICO MARIJO IN BRATIANOM.

Pariz, 29. julija. Listi prinašajo iz Bukarešte vesti, v katerih naglašajo dejstvo, da si je kraljica Marija samo od daleč ogledala svečanosti ob pogrebu svojega soproga kralja Ferdinanda. Listi so doznali, da je prišlo med kraljico Marijo in med predsednikom vlade Bratianom do spora, ki se je na dan kraljeve smrti še bolj poostil. Kraljica Marija je zagrozila, da bo zapustila državo in delila usodo izgnanega prestolonaslednika Karla. Ta vest še ni preklcana.

BERLINSKA POLICIJA ODKRILA OBSEŽNO KOMUNISTIČNO ZAROTO.

Pariz, 29. julija. (Z) »Liberté« tolmači razne dogodke v Srednji Evropi in Rusiji ter piše v nekem članku, da se je berlinska policija posrečilo odkriti široko zasnovano komunistično zaroto. Večina agentov je vzdrževala tesne stike s francoskimi komunisti. Od časa do časa so komunistični propagandisti potovali v Pariz in se tu sestajali s svojimi francoskimi tovariši. Ugotovljeno je, da je sovjetski generalni štab za gotovo računal s tem, da bo takoj za dunajsko vstajo sledila v Nemčiji rdeča ofenziva.

LIGA ZA REVIZIJO TRIANONSKÉ POGODBE USTANOVLJENA V BUDAPEŠTI.

Budimpešta, 29. julija. Tu se je ustanovila liga za revizijo trianonske mirovne pogodbe. Namen te lige je, zbrati čim več potrebnega gradiva, ki naj bi se dostavilo lordu Rothermerju, da ga ta izkoristi za svojo akcijo. Madjari nameravajo poslati v London deputacijo najuglednejših zastopnikov znanosti, umetnosti in madjarskega javnega življenja, ki naj se v imenu madjarskega naroda zahvali Rothermerju.

MED BOBIČEM IN MAKSIMOVICEM ŠE NI SPORAZUMA.

Beograd, 29. julija. Mestni odbor narodno radikalne stranke je imel sinoči sejo, kateri je predsedoval Boža Maksimović.

Kot prva točka dnevnega reda je bilo vprašanje sklicanja skupščine. Boža Maksimović je predlagal, da se sestane skupščina že 31. t. m., na kateri se naj odobre kandidature za mesto Beograd.

Pri tretji točki dnevnega reda, o povratku Miloša Bobića v odbor ni prišlo med radikali do sporazuma in je ostalo to vprašanje še nerešeno.

Interesantna je in za pojmovanje pravi samoodločbe narodov s strani marksisti značilna analogija, ki jo dela Staljin med pravico samoodločbe narodov in pravico vožnje izpovedi: »Mi se moramo kot socialisti izogniti proti vsem verskim preganjanjem, ker tudi proti vsem verskim privilegijam. Istčasno pa moramo kot predstavniki proletarijata in nosilci družabnega napredka voditi sistematično propagando proti vsi religijam, za zmago socialističnega pojava sveta, za zmago socialistične filozofije.« (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

NAŠI ZASTOPNIKI V AMERIKI.

Pred kratkim se je vrnil iz Amerike v Beograd kapetan Koča Joksimović, urednik ameriške »Srbadije« in »Jugoslovenskega Forum« ter podal o naših oficijelnih zastopnikih v Ameriki uredniku beograjskih »Novosti« to-le uničujočo sodbo:

»To je naša Sibirija, toda bogata, bogata Sibirija, kamor pošilja režim one ljudi, ki se mu storili kako uslugo. Sicer pa nimajo ti ljudje prav nobene kvalifikacije. Narobe, v drugačnih razmerah bi morali povečini priti pred sodišče.

Imamo konzule, ki sploh ne poznajo naše zgodovine in ki govore na banketih, da obstoji srbsko od Karadjordja, imamo konzule, ki nimajo o naših političnih razmerah niti pojma, še manjše seveda o naših gospodarskih. V kolikor razpolagajo s statističnimi podatki, so ti vseskozi netočni, tako jih ameriške oblasti, ki imajo od svojih konzulov pri nas mnogo točnejše podatke, desavilirajo in jih pred javnostjo označujejo kot pustolovce.

Ti naši zastopniki pošiljajo našemu zunanjemu ministru neka tajna poročila in se hvalijo, kakor da so odkrili neverjetne tajnosti, v resnici pa o teh tajnostih govore vsi naši izseljeniki.

Povečini so to ljudje, ki so s protekcijo prišli na svoje mesto in ni čudno, da ne morejo reprezentirati našo državo, da pa o reji propagandi za državo ne more biti niti govora.

Njihovo propagandistično in nacionalno delo se osredotočuje na kroge, kjer tako delo sploh ni potrebno: na onih 60-70.000 Srbov, ki nikdar ne morejo in nečejo pozabiti svoje domovine, zato pa zanemarijajo one, ki jih je treba šele uvesti v kolo naše narodne zajednice, to je na Hrvate, Slovence in zlasti Macedonce, ki tvorijo veliko večino naše emigracije. Tako dobiva posebno važnost propaganda pri Macedoncih in Dalmatincih. Kajti, dočim so Macedonci skoraj brez izjeme v bolgarskih organizacijah in dočim oni zbirajo orožje, ki odhaja na Bolgarsko, razvijajo Italijani živo nacionalistično in fašistovsko propagando med našimi Dalmatinci in sicer ne brez uspeha.

Za vsa ta vprašanja se naši konzuli sploh ne brigajo. Mnogo bolj se bavijo z denunciacijami svojih rojakov in lastnih kolegov, z lažljivimi poročili in nesramnimi podtaknjenimi stvarmi v lovu za dolarji.

Tako sliko podaja o naših ameriških zastopnikih srbski novinar v Ameriki.

In kaj pravi na to naše zunanje ministrstvo? Na odgovor čakamo že leta dolgo.

— Povratek kralja Aleksandra na Bled. — Sinoči od 21.45 se je peljal kralj na povratku z dvornim vlakom iz Rumunije skozi Ljubljano na Bled.

— »Uradni list« št. 80 z dne 26. t. m. objavlja uredbno ministra trgovine in industrije glede reorganizacije in volilnega reda Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Vprašanje proste cone v Splitu. Te dni se je mudila v Splitu komisija finančnega ministrstva, katere naloga je bila, da na licu mesta ugotovi, če so podani pogoji za svobodno cono.

— Za zgradbo pomorskega muzeja v Splitu. Prometno ministstvo je dovolilo direkciji pomorskega prometa v Splitu, da odstopi zemljišče za zgradbo pomorskega muzeja. Za gradbene stroške je dovoljen kredit 400 tisoč dinarjev. Muzej bo edini svoje vrste v naši državi.

— Hidroplanska postaja v Dalmaciji. Ministstvo vojske in mornarice je dovolilo večji kredit za vzpostavitev hidroplanske postaje v Divuljah v Dalmaciji.

— Ameriški konsorcij, ki hoče graditi v Slavoniji hiše. V Osijek so prispeli zastopniki nekega ameriškega konsorcija, da se poimenuje »kompetentni faktorji« glede zgraditve 1000 hiš v Slavoniji. Vsaka hiša bi stala 60.000 Din. Za ta kapital bi bilo plačevati po 12% obresti, odplačeval bi se v mesečnih obrokih po 600 Din.

— Bakarska železnica. Predvčeršnjim se je vršila na Sušaku ofertalna licitacija del pri zgradbi železniške proge Bakar-mesto-Bakar-luka. Delo je prevzelo neko beograjsko podjetje za 20.500.000 Din. V kratkem se prične tudi trasiranje proge Bakar-Krakovica.

— Zaposlovanje inozemskih vajencev. Minister trgovine in industrije je izdal odlok, po katerem se sprejemajo lahko tudi otroci tujih državljanov kot vajenci in se jim sme po končani učni dobi izdati pomočniška učna knjižica. Ob priliki zaposlenja takih pomočnikov pa se morajo upoštevati predpisi o zaposlovanju inozemskih delavcev.

— Statistika konsuma kruha. Statistični oddelek kmetijskega ministristva je pravkar dovršil zanimivo delo: zbral je podatke o konsumu kruha v vsej državi. V to svrhu je razposlal statistični oddelek svoječasno vsem županskim uradom v državi posebne vprašalne pole. Iz odgovorov je razvidno, da se konsumira v naši državi vsakovrsten kruh. V bogatejših krajih jedo ljudje bel, pšeničen kruh, v drugih rženega, v siromašnejših koruznega, najbolj siromašni ljudje mešajo koruzno celo z ovsmo. Predno bo sestavljena podrobna statistika o tem zanimivem vprašanju, bo minilo še več mesecev.

— Zveza državnih nameščenecv za Slovenijo opozarja, da se bo vršila 7. redna odbojna seja v soboto, 30. t. m. ob 20. uri v salonu restavracije »Pri Mraku«. — Istotam se bo po odobrovi seji razpravljalo o došlih pripombah k reviziji uradniškega zakona. Zastopniki organizacij, ki niso člani Zveze, noga odbora, morejo biti navzoči tudi pri odborovi seji. Vabila so bila pravočasno razposlana. — Prosiva točnosti in polnoštevilne

udeležbe. — Načelnik Zveze: M. Paternoser; predsednik prag. odseka: dr. Fr. Stegenšek.

— Kongres članov odbora »Asociacije slovenskih planinskih društev« se vrši od 22. do 28. septembra s sledečim programom: Dne 22. septembra: Seja odbora, prenočevanje v Krakovu. Dne 23. septembra: Dopoldne ogledovanje mesta, popoldne izlet v Wierlicke v svrhu ogledanja rudnika; povratek v Krakov, prenočevanje. Dne 24. septembra: Odhod v Pienine, vožnja s čolni po Dunajcu iz Czerwonego Klasztoru v Szczawnicu, pešizlet v okolico in odhod na prenočevanje v Zakopane. Dne 25. septembra: (Zaključek kongresa v Zakopane. Dnevi 26. do 28. septembra: Izleti v Tatru. — Kdor se hoče udeležiti izleta na Poljsko, naj to javi do 1. avgusta Slovenskemu planinskemu društvu, ki bo poskrbelo za vozne olajšave po železnicah na Poljskem.

— Obrtna šola niške železniške delavnice. V obrtno šolo železniške delavnice v Nišu se sprejme s 1. septembrom do 50 učencev za izučevanje v ključarskem, strugarskem, kovaškem, livarskem, kleparskem, mizar-skem, modelarskem in tapetniškem obrtu. Šola traja tri leta ter obsega praktičen in teoretičen pouk. Po končnih izpitih dobi učenec izpričevalo, da je dovršil šolo ter napravil pomočniški izpit. Učenci prejemaajo sledeče dnevnice: v I. letniku 12, v II. 14, v III. pa 18 Din. Za stanovanje, hrano, obleko in ostale potrebščine morajo skrbeti starši oziroma varuhi. Pogoji za sprejem so: kandidati ne smejo biti stari nad 17 let ter morajo imeti najmanj osnovno šolo. Prednost imajo oni, ki imajo še kak gimnazijski razred, pri enaki kvalifikaciji pa oni, ki so že učenci železniških naprav, sinovi železničarjev in vojne sirote. Postavni zastopniki otrok morajo podpisati izjavo, da bo delal kandidat po dovršeni službi najmanj tri leta v službi direkcije. Če zapusti službo prej, morajo starši ali pa varuh, ki so izjavo podpisali, povrniti direkciji vse stroške za šolanje. Pri sprejemnem izpitu se izpraša kandidat iz narodnega jezika in računstva. Glede telesne sposobnosti ga pregleda zdravnik. Sprejemni izpiti se bodo vršili dne 29. in 30. avgusta. Prošnje za vstop v šolo, opremljene s petdinarskim kolkom, šolskim izpričevalom in obvezno izjavo staršev ali varuha je vpsolati od dne 25. do 27. avgusta upravi niške železniške delavnice.

— V zdravilišču »Termac« v Laškem razpisuje Pokojniški zavod za nameščenecv v Ljubljani za dva zasebna nameščenca, svoja zavarovanja, za mesec september 1927 za vsakega za pol meseca prosti mesti s prvovrstno oskrbo, in sicer s prosto sobo, popolnoma vso prehrano, zdravniško pomočjo in kopanjem, toda brez potnih stroškov. Kolka proste prošnje se vlagajo pri zavodu do dne 15. avgusta opoldne in morajo biti opremljene z uradnim spričevalom, da prosilec nima premoženja in z zdravniškim potrdilom, da bolega za protisim ali revmatičnim obolenjem lažje vrste, da bi bilo zdravljenje v termalnem kopališču potrebno, da je od 15-dnevnega zdravljenja pričakovati zboljšanja in da prosilec lahko potuje brez spremstva. Prosilec mora navesti, koliko družinskih članov živi z njim v skupnem gospodarstvu in koliko imajo dohodkov.

— Iz zdravniške službe. Sanitetni svet ministristva za narodno zdravje je odobril dr. Leonu Šavniku, bivšemu asistentu ženske bolnice v Ljubljani ter operaterju nemške ženske klinike profesorju Wagnerju v Pragi, naslov specialista za porodništvo in ženske bolezni, in bivšemu asistentu dermatološkega oddelka v Ljubljani dr. Joži Jakši naslov specialista za kožne in venerične bolezni.

— Iz železniške službe. Za vodjo odnosno upravitelja kurilnice v Mariboru je postavljen inž. Momčilo Stefanović, šef kurilnice v Beogradu. Iz službe je odpuščen uradnik ljubljanske direkcije Ferdinand Žagar. Prestavljeni so od direkcije v Subotici k ljubljanski direkciji uradnik Ivan Mrak, k administrativno-upravnemu oddelku generalne direkcije državnih železnic v Beogradu ljubljanski direkciji pridrženi dr. Leo Vučina, iz Zagreba k generalni direkciji pa Lovro Svetina. Z gorenskega kolodvora na glavni kolodvor v Ljubljani so prestavljeni: Fran Dobrovoljec, Ivan Čezman, Fran Gorše, Dominik Marioni, Fran Božič, Ivan Medvešek in Josip Koželj.

— Esperantski kongres. Letošnji svetovni esperantski kongres se vrši od 28. julija do 4. avgusta na Gdanskem. Pričakuje se več tisoč udeležencev iz približno štiridesetih držav. Esperantski jezik se je v zadnjem času zelo razširil, posebno v Rusiji, na Balkanu in na Japonskem.

— Zračni manevri nad Londonom so pokazali, da bi bilo sovražnim letalom kljub dobri obrambi mogoče London bombardirati, to pa v slučaju, da je nebo zasirto z oblaki; zakaj oblaki leže nad Londonom navadno zelo nizko. Če bi bilo šlo to pot zares, bi bil porušen center Londona. Justična palača, palača ministristva za zračno plovbo in ves okoliš bi bil danes kup razvalin. Trem sovražnim letalom se je namreč posrečilo prodreti obrambno črto in dospeti neopaženo nad center mesta.

— 70 letnica južne železnice. Če bi eksistirala še danes avstro-ogrsko monarhija, bi bila slavila včeraj južna železnica 70 letnico svojega obstoja. Dne 28. julija 1857, ko je bil gotov del Ljubljana-Trst, je vozil prvi direktni brzovlak iz Dunaja v Trst.

— Glas fronte. Ob priliki odkritja spomenika padlim Angležem pri Ypernu je imel admiral Dumas, Anglež, govor, v katerem je dejal med drugim, da ne želi noben oficir, ki se je udeležil vojne, tega, kar je doživel, doživeti še kdaj v svojem življenju. Moderna vojna je nekaj ostudnega. Za vojno pa odgovarjajo v prvi vrsti politiki, zato bi bilo treba odgovorne politike postaviti po vsaki vojni pred vojno sodišče ter jih postreliti.

Če bi povzročili politiki, da bi moral iti on še enkrat v vojno, bi bil rad pripravljen prevzeti po končani vojni mesto predsednika takega vojnega sodišča.

— Zverinski čin upokojenega orožnika. V Bihaću se je pripetil te dni zločin, ki je po pravici razburil vse prebivalstvo. Trije 14-letni dečki, med njimi dijak IV. gimnazije Spasoje Škorić, so šli kot je pač otroška navada — dasi imajo njihovi starši tudi vrtove in dovolj sadja — »rabutak« jabolka. V to svrhu so si izbrali vrt upokojenega orožnika Toma Vodopijca. Ko so bili že na drevesu, je prilomastil psuok in preklinjajoč orožnik-penzionist. Škorićeva tovariša sta se pravočasno rešila s tem, da sta skočila z drevesa na stredo bližnjega skednja in zbežala, toda Škorić se ni upal skočiti z drevesa. V strahu pred batinami, ki jih je pričakoval, je milo jokal in tulil. Končno se je vendarle osokolil ter hotel skočiti na stredo skednja, toda bilo je prepozno. Rabijski orožnik je potegnil samokres ter ustrelil dečka kot vrabca. Deček je padel težko poškodovan z drevesa na glavo, orožnik jo je pa urnih krač odkuril. Ko se je deček pozneje zavedel, je zbral zadnje moči ter se splazil domov, kjer se je zopet onesvestil. Ustreljen je bil v trebuh. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je bil takoj operiran. Bilo je pa prepozno. Med operacijo je izdihnil. Bestialni morilec je bil takoj zasleden in aretiran. Sprva je tajil. Ko pa so ga konfrontirali s Škorićevima tovarišema, je svojo krivdo, bled ko zid in tresoč se po vsem telesu, priznal. Izročili so ga sodišču.

— Umobolni Jugoslovani v igralnici v Monte Carlu. Iz Nizze poročajo: Neki stalni gost igralnice v Monte Carlu, jugoslovanski državljan, je hotel te dni — očitno v hipni blaznosti — zažgati eno od igralnih miz, ki jo je polil v to svrhu poprej z bencinom. Ko je prišla v lokal policija, je oddal nanjo več strelov. Pogodil ni nikogar, pač pa je razbil s strelci zrcala in svetilnik. Nato je skočil skozi okno. Težko poškodovanega so ga prepeljali v bolnico, kjer je kmalu nato umrl. — Identiteta umobolnega je ugotovljena: Bil je dr. Radmilo Gujatić, sin bivšega narodnega poslanca Koste Gnjatija iz Sarajeva. Dr. Gnjatij je šturiral v Zagrebu. Po promociji je nadaljeval kot državni stipendist študije v Parizu na visoki šoli za državne znanosti. Po končanih študijah je vstopil v državno službo. Služboval je v raznih krajih, kot n. pr. pri zagrebški policiji in v Novem v hrvatsk. Primorju, kjer je bil sreški glavar. Povsodi je bil strasten hazardist, posebno rad je igral ruleto. Pri igri pa je imel smolo. Ko je izgubil v igralnici v Crikvenici večjo vsoto, je izposloval, da je oblast igralnico zaprla. Pozneje je služboval v Beogradu v zunanjem ministristvu. Toda delo mu ni dišalo in končno je pustil tudi to službo ter se skušal preživljati zgolj s hazardiranjem. Ker pa ni imel sreče, je zašel na kriva pota. Izvabil je neki ženski v Sarajevu, pod pretvezo, da bo izposloval, da bo izpuščen njen sin iz ječe, 40.000 Din. V sled tega je par mesecev sedel. Po prestani kazni se je podal v Monte Carlo, kjer je bil stalen obiskovalec igralnice, kjer je sedaj tragično končal.

— Požig, ki je zahteval človeško žrtev. V hiši Janka Španovića v Jadrovcu je izbruhnil te dni nenadoma požar. V hiši, ki je pogorela do tal, je spal Švanovićevo dete. Požar se je tako hitro razširil, da otroka ni bilo mogoče rešiti in je zgorel. Preiskava je ugotovila, da je bil ogenj podtaknjen. Orožniki so aretirali kot osumljenca nekega seljaka, ki pa taji.

— Drzen vlom v duhovsko semenišče v Zagrebu. Te dni je bil izvršen v duhovsko semenišče v Zagrebu drzen vlom. Neznani vlomilec se je utihotapil ponoči v rektorjevo pisarno, iz pisarne pa v njegovo spalnico, vzel iz žepa rektorjevih hlač, ki so visele na stolu poleg postelje, ključ od blagajne, odprl blagajno ter odnesel vso gotovino v znesku 70.000 Din. Rektor je tako trdno spal, da ni ničesar čul.

— V spanju okraden. Trgovca Paja Oreškovića se je mudil te dni po trgovskih poslih v selu Rakovici na Hrvatskem. Ker je bilo, ko je svoje posle opravil, že pozno, je najel v neki gostilni tujsko sobo in legel spat. Ker je imel pri sebi večjo vsoto denarja, je shranil listnico pod vzglavje. Ko se je jutraj prebudil, je opazil na svojo grozo, da mu je odnesel neznan uzmovnik 47.000 Din gotovine, ček za 10.000 dolarjev in vložno knjižico Hrvatske štedionice za 70.000 Din. Orešković je hitel na orožniško postajo ter zadevo prijavil. Orožniki so jeli po storilec nemudoma poizvedovati. Aretirali so nekega mladeniča, zoper katerega govore številne indicije, ki pa doslej odločno taji.

— S črnolom se je skušala zastrupiti. Iz Sušaka poročajo: Devojka Marija Madrina na Trsatu je izvršila v terek originalno poizkus samomora. Izpila je večjo količino črnile. Prepeljali so jo v bolnico, kjer so ji izprali želodec ter je sedaj izven vsake nevarnosti. Kaj je privedlo deklico do obupnega koraka, ni znano.

— Tragedija reduciranega uradnika. Poglavar sreske ekspoziture v Odžaku Gjorgije Loza je bil reduciran. Kot tak je bil v zadnjem času zaposlen kot honorarni uradnik pri direkciji sarajevskega muzeja. Te dni je nenadoma izginil. Zapustil je pismo, v katerem pravi, da ne namerava izvršiti samomora, temveč da gre iskat dela; v Sarajevu pa da noče ostati, ker se boji, da bi ga zaprli. Ker ni znano, da bi bila ta bojazan v čemurkoli utemeljena in je bil Loza vsled svoje redukcije silno depimiran, se domneva, da se mu je omračil duh.

— Zrtev otroške neumnosti in nepredvidnosti staršev. Na dvorišču kleparskega mojstra Korčeta v Cerknici so se igrali otroci z užigalicami. Iz neumnosti so zažgali suho travo v vozičku, v katerem je spal dvehletni Korčetov sinček. Ko je jela trava goreti in ognja niso mogli pogasiti, so se otroci razbežali na vse strani. Ko so prihiteli otroku v vozičku na pomoč odrasli, je bilo že pre-

pozno. Otrok je dobil po vsem telesu tako težke opekline, da je včeraj v ljubljanski bolnici umrl. Nesrečo je zakrivila otroška neumnost, deloma pa tudi malomarnost staršev, ki ne shranjujejo užigalic tako, da bi ne mogle priti v roke otrokom ter puščajo otroke brez nadzorstva.

— Slovensko planinsko društvo opozarja svoje člane na izlet v Kamniške in Julijske Alpe, katerega priredi Srbsko plan. društvo v Beogradu v prvi polovici avgusta. Sestanek 31. julija okoli 12. ure v Celju v hotelu Union, iz Celja z vlakom do Rečice na Paki, od tam v Logarsko dolino in na planine. Tura bo trajala 7 dni. Sestanek za drugo turo 7. avgusta okoli 5. popoldne v Mojstrani; od tam v Julijske. — Prosimo za mnogobrojno udeležbo.

— Slovensko planinsko društvo naznanja da se je našla 20. VII. pod Kamniškim sedlom srebrna ura z verižico. Dobi se v društveni pisarni Šelenburgova ulica 7-11.

Ljubljana.

1— Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja, da se vrši izredni občni zbor v četrtek 18. avgusta ob 20. uri v salonu restavracije »Pri Levu« na Gosposvetški cesti s sledečim dnevnim redom: 1. volitev predsednika, 14 odbornikov in 5 namestnikov; 2. volitev 2 preglednikov računov in njih namestnikov; 3. volitev delegatov za skupščino; 4. event. samostojni predlogi; 5. slučajnosti.

1— Ljubljanski Sokol naznanja svojemu članstvu tužno vest, da je po dolgotrajni mukopolni boleznii preminula sestra Tončka Cotmanova, bivša članica društvenega ženskega prednjaškega zbora. Naša dolžnost je, da spremimo uzorno Sokolico v častnem ševilu na poslednji poti. Zbirališče članstva (članov in članic) pred hišo žalosti Mesini trg št. 9 danes ob pol 6. popoldne. Kroj cilvilni z znakom. — Zdravo! — Odbor Ljubljanskega Sokola.

— Članom društva železniških vpokojenecv. Umrl je naš član gosp. Matevž Jeras, žel. sprev. v pok. Pogreb se vrši v petek dne 29. julija ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Novi Vodmat št. 137. Člani se vljudno vabijo, da se pogreba polnoštevilno udeležijo. — Društvo železniških vpokojenecv.

1— Pod voz je padel. Hlapec Jernej Sink je peljal po Gosposvetški cesti proti Dravljam, kjer služi, težko mlatilnico. Ze blizu domače hiše ga je doletela nesreča. Od vsake strani je pridrvel avtomobil. Konji so se splašili. Sink jih je hotel zadržati. Pri tem je padel tako nesrečno, da je prišel pod kolo težke mlatilnice, ki mu je strlo desno nogo.

1— Dežnik vporabil kot padobran. Neki 13 letni učenček v Korytkovi ulici je, odkar je videl zadnji letalski meeting, za letalstvo silno navdušen. Dan in noč govori o aeroplanih. Ker mu je želja, da bi frčal po zraku zaenkrat neizpolnljiva, je hotel vsaj poizkusiti, kako se pada na zemljo s padobranom. V to svrhu je razpel dežnik ter skočil z njim iz prvega nadstropja. Pri padcu si je zlomil desno nogo.

NEUTRALNA MODROST.

V »Jutru« je pričel neki »nevtralec« razpravljati o slovenski politiki. Iako pravi namreč on, v resnici pa vse to modrovanje ni nič drugega, ko naročena reklama za SDS. Zato je tudi temu primerna.

Samo en primer. Ta velezgoverni »nevtralec« si je v svojem prvem pismu privoščil paralelo med St. Radićem in dr. Korošcem in iznašel, da dela dr. Korošec vedno natančno to, kar St. Radić.

In gospod nevtralec nima niti čisto napačno, ker oba, tako dr. Korošec kot St. Radić, sta bistveno pripomogla, da ni SDS več v vladi. S sporazumom z radikali je vrget St. Radić esdeasarje iz vlade, dr. Korošec pa je s svojim sporazumom z radikali dosegel, da SDS ne pride več v vlado.

Ali je morebiti zato naročil »Jutro« modrovanje »nevtralca«, da ugotovi to žalostno resnico za SDS?

Tabor bivših vojakov iz Notranjske na Križni gori pri Ložu.

V nedeljo 31. t. m. bodo zborovali na tem lepem kraju tovariši vojaki iz svetovne vojne, da obnove stare spomine in stara prijateljstva ter da se vnamejo za blage cilje zvezde slov. vojakov iz svetovne vojne: zvestoba do padlih, umrlih in živih tovarišev iz najtežjih časov, pomoč njihovim sirotam in tovaršem invalidom, ljubezen do naše svobodne domovine, za katero so trpeli in krvaveli. Tovariši Notranjci, ki ste prestali grozote svetovne vojne, vsi v nedeljo 31. t. m. na Križno goro!

Sokolstvo.

40-letnica Sokolskega društva v Novem mestu dne 13. in 14. avgusta 1927. Zadnja dela predpriprav za proslavo našega jubileja so v polnem teku. Na zletišču se postavljajo tribune, po mestu so razobešeni reklamni lepaki našega rojaka-umetnika B. Jakaca, ki že od daleč vzbujajo pozornost občinstva. Na križiščih cest bodo postavljeni mlaji, ki bodo vsakega opozorili na naše slavo. Zletni odbor razpošilja na vsa društva razne lepake in potrebna navodila. Vsako društvo naj prijave udeležencev in prenočevalcev točno izpolni in odpošlje zletnemu odboru najkasneje do 5. avgusta. Da bo posetilo naše mesto čim večje število občinstva iz Slovenije, se trudi zletni odbor dobiti ob tej priliki izredni vlak, ki bo odhajal od 23. uri proti Ljubljani. Razvidno je, da se udeležba našega župnega zleta izvanredno število slovenskih in hrvatskih gostov, ker vlada za to prireditve vso povsod največje zanimanje. Proslava naše 40-letnice se bo vršila v okviru velike prireditve in obeta biti najveličastnejša manifestacija sokolske ideje. — Zdravo!

Sport.

KOTURASKI SAVEZ SHS »PODOBOR LJUBLJANA MESTO«.

Vsakoletna Zvezna dirka v Celje se vrši v nedeljo, dne 31. t. m. Za tekmovalce klubov Sora, Disk, Primorje in Ilirija je za ta dan razpisan drugi termin prvenstvenih dirk na km 75. Start točno ob 6. uri 45 minut izpred glavne pošte. Ostali dirkači imenovanih klubov tvorijo posebno skupino, katere starta izpred pošte točno ob 6. uri 40 min. Za vse ostale klube Slovenije, kateri se bodo dirke udeležili, je startni čas točno razviden iz razpisa, katerega je »Podobor Ljubljana mesto« razposlal vsem klubom. Vsak klub naj naznani število dirkačev do petka 29. t. m. opoldne »Podobor Ljubljana mesto«, kavana »Prešeren«, brez vsake prijavnine. Istočasno naj vsak klub naznani točno število ostalih udeležencev, turistov in delegatov, da si zamoremo pravočasno zagotoviti skupni obed v Celju. Ob 11. uri dopoldne skupni obhod po mestu, ob 12. uri zborovanje delegatov vseh kolesarskih klubov Jugoslavije pod predsedstvom g. Cvijeta, predsednikom Koturškega Saveza. Za izletnike je najbolj pripravljen osebni vlak, kateri odhaja iz Ljubljane zjutraj ob 5. uri 25 minut, ker so cilji vseh dirk tako urejeni, da se s tem vlakom pravočasno dospe v Celje. Dirke se vrše ob vsakem vremenu.

»Podobor Ljubljana mesto«.

JUGOSLAVIJA : ČESKOSLOVAŠKA.

V nedeljo, dne 31. t. m. se odigra v Beogradu na Stadionu S. K. Jugoslavije tekma med nogometnima reprezentancama Jugoslavije in Čehoslovaške, s katero se likvidira spor med čehoslovaškim in našim savezom radi netaktne odpovedi reprezentančne tekme, ki bi se bila morala vršiti na Vidov dan v Zagrebu. Čehi postavijo v reprezentančni team večinoma igralce Sparte in Slavije, jugoslovensko moštvo je sestavljeno sledeče: Mihelčič (Gradj.) — Ivković (Jugosl.) — Dasović (Hašk.) — Arsenijević (BSK) — Premrl (Viktoria) — Popović (BSK) — Marjanović (BSK) — Perška (Gradj.) — Luborić (Jugosl.) — Bonačić (Hajduk) — Sekulić (Jugoslavija).

LAHKOATLETSKI DVOMATCH POLJSKA - JUGOSLAVIJA.

V nedeljo se vrši v Zagrebu meddržavni lahkootletski dvoboj Poljska—Jugoslavija. Jugoslavija postavi v boj elito lahkootletov;

Slovence bosta zastopala dr. Perpar (ASK Primorje) in Lojke (Jadran). Večino ostalih atletov tvorijo Zagrebčani.

Najnovejši svetovni rekord Rigoulota. Francoski tekoalek Rigoulot stoji na samotni višini; v eno- in obojerno potegu mu ne more nihče blizu in če zaznamujemo nove rekorde v teh treh panogah, so to zopet le njegovi lastni uspehi. Tako je pred par dnevi sunil obojerno 175 kg, seveda s prostim dvigom, saj dvigi z neprostim, prekinjenim dvigom na prsi, kakor je bil pred leti običajev v Avstriji in Nemčiji, v Franciji sploh ne notirajo. Zboljšal je torej svoj prejšnji rekord kar za 4 kg. Ta kolosalni uspeh je bil od francoskega saveza takoj potrjen, o čemur tudi ni dvomiti, saj Rigoulot »delo« zelo čisto in eksaktno.

Odločilne tekme za svetovno prvenstvo na 100 km za poklicne kolesarje pod vodstvom motociklistov so se završile v nedeljo v Elberfeldu na Nemškem. Tekmam je prisostvovalo 34.000 ljudi. Rezultati so bili: 1. Linari v 1:08.43 — 2. Krewer 180 m zadaj — 3. Sawall 490 m zadaj — 4. Sutter 700 m zadaj — 5. Brunier 1200 m zadaj — 6. Parizer 11.450 m. Pri 50 km je odstopil Toriulli, pri 70. km Holandec Laddy. Linari je vodil od starta do cilja.

Gospodarstvo.

»NAŠE GORICE«.

Izšla je 3. številka ilustriranega mesečnika za pospeševanje kmetijstva »Naše Gorice«. Vsebinska je sledeča: Trošarina na vino in vinski mošt. — Oneida in novejša krompirjeva vrsta. (Konec). — Boj s škodljivci in boleznimi na hmelju. — Društvene vesti. — Drobiz. — Kmetijsko šolstvo. — Vprašanja in odgovori. — Književnost. — Meteorološka opazovanja. — Količnik urednosti in upravnosti. — Zakon o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva. (Nadaljevanje.) — List izhaja v Mariboru. Ureja ga Andrej Zmave.

× Za lastnike 2½% državne rente za vojno škodo. — Ministrstvo financ, generalna direkcija državnih dolgov, objavlja, da je pravilnik, ki urejuje izdajo obveznic loterijske državne rente za vojno škodo v komadih po 5000 in 10.000 Din nominalne vrednosti radi zamene že izdanih obveznic v komadih po 1000 Din nominalne vrednosti objavljen v

»Službenih Novinah« št. 119/XXXII. od 30. maja t. l. Interesente radi zamene opozarjamo na ta pravilnik.

BORZE,

dne 28. julija 1927.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.78 do 0, Berlin 13.51 do 13.54 (18.525), Curih 1093.5 do 1096.5 (1095), Dunaj 7.99125 do 8.02125 (8.00025), London 275.8 do 276.6 (276.2), Newyork kabel 0 do 56.93, Newyork ček 56.7 do 56.9 (56.8), Pariz 0 do 223.2, Praga 168.2 do 169 (168.6), Trst 307.85 do 309.85; italijanske lire 205 do 0.

Zagreb. Amsterdam 22.75 do 22.81, Dunaj 7.9928 do 8.0228, Berlin 13.507 do 13.537, London 275.8 do 276.6, Milan 308.23 do 310.23, Newyork 56.7 do 56.9, Praga 168.2 do 169, Curih 1093.5 do 1096.5, Atane 76.25 do 76.75, Šotija 40.75 do 41.25.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.52, Newyork 519.775, London 25.21875, Pariz 20.3225, Milan 28.24, Praga 15.39, Budimpešta 90.50, Dunaj 73.08.

Efekti.

Ljubljana. Investicijsko posojilo 84 do 0, Vojna škoda 348 do 0, Celjska posojilnica 197 do 199, Ljubljanska kreditna banka 147 do 150, Praštediona 850 do 0, Kreditni zavod za trgovino in industrijo 160 — 0, Stavbna zadruga 55 do 0, Sešir 104 do 0.

Blagovna tržišča.

Ljubljanska blagovna borza (28. t. m.). Les: Tendence neizpremenjena; zaključen je bil 1 vagon desk, smreka, jelka, od 19 do 25 mm, fco vagon nakl. post., po 500; 1 vagon suhih bukovih drv, fco vagon nakl. post., po 19.50. Povpraševanje je za tramiče, za brestovino (rezano po naročilu) ter za parjeno bukovino. Izvenborzni promet: 3 vagoni brzojavnih drog, obdelanih po naročilu kupca.

Deželni pridelki: Cene žitu so se ponovno dvignile. Novi se nova baška pšenica, 78 kg, 2%, brez doplačila, slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni, promptna po 347.5 do 357; nova sremska pšenica 80 kg, 2%, brez doplačila slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni, promptna po 345 do 347.5; promptna »navadna« tarifa po 250, mlevska tarifa po 245; moka »0«, iz stare pšenice, fco Ljubljana, plač. po prejemu po 515. — Tendence čvrsta; zaključkov ni bilo.

BESTIJA V ČLOVEKU.

Te dni se je vršil v Zagrebu zanimiv proces. Na zatožni klopi sta sedela 27-letni, samski kmet Nikola Kostadin iz Hruševca in 34-letni oženjeni kmet Janko Posavec iz Gladvora.

Obtožnica sta napadla dne 21. marca t. l. na cesti med Buševcem in Radvornico delavca Jovana Likarja. Zvezala sta mu roke na hrbtni, ga hudo pretepla s bičevnikom in kolom, nakar jima je moral slediti v selo Podvornico. Tam sta ga naložila na voz in odvedla v gozd. V gozdu sta ga prisilila, da je sezul opanke. Nato mu je zagrozil Kostadin, da bo gorel, če ne prizna, da je umoril on Nikolo Kosa. (Umor se je pripetil še leta 1926. Morilec še do danes ni izsleden.) Ker Likar ni hotel priznati, da bi bil morilec Kosa, sta vrgla obtožnica z voza snop slame ter ga zažgala. Nad tem ognjem sta držala Likarja zvezanega toliko časa, dokler mu ni leva hlačnica popolnoma zgorela, desna pa do kolena. Nato sta obtožnica ogenj pogasila ter prisilila, da je šel z njima v vsi Podvornico. Komaj pa je storil Likar 20 do 25 korakov, so mu jele hlače zopet goreti. Kostadin in Posavec sta ga prisilila, da je pogasil ogenj s tem, da se je valjal po blatu. Nato sta ga gnala v Podvornico, kjer se je na nekem dvorišču umil. Iz Podvornice sta ga tirala dalje proti Kravarskem. Vso pot sta ga pretepla s koli po glavi in kamorkoli je padlo. Končno se je Likar onesvestil, nakar sta ga pustila mučitelja na cesti, kjer so ga našli orožniki. Čez par dni je umrl. Pred smrtjo je bil zaslišan ter je vse natančno opisal, tako da so orožniki storila takoj izsledila.

Konfrontirana s svojo žrtvijo, sta Konstadin in Posavec vse priznala. Obtožnica se zagovarjata, da sta mučila Likarja, katerega preje niti poznala nista, zato, ker sta mislila, da je morilec Kosa, a on lega ni hotel priznati.

Kot pripovedujejo priče, je prenašal Likar strašne bolečine junaško. Samo nekoliko je ječal. Da bi bil izvršil očtani mu umor, kljub strahovitim mukam ni priznal. Njegova inkvizitorja sta se mu čudila in Kostadin je vzkliznil: »Glej, živ gori, pa noče priznati.« Posavec je odgovoril: »Sežgal ga bom v prah in pepel.« Tudi, ko sta ga zverin težko opečenega pretepli s koli, je Likar molčal. Za ta bestijalni čin sta bila obsojena vsak samo na — 5 let ječe. — Komentar je nepotreben!

Jan Weiss:

Baraka smrti.

Na drugem koncu prične je pa stresal Zelinka Čapa:

»Ti! — Slišiš? — Kaj je vendar s temi vratic!...«

»Zakaj ga ne pustiš?« je rekel Bareš tiho in globoko, »saj je umrl... kaj ne vidiš?«

Zelinka je pa kar naprej tresel:

»Čap! Čap! — Kje so vratica? — Skrajni čas je, da odidemo...«

»Mrtev! — Mrtev!« je venomer ponavljal Bareš.

»Mrtev??«

Zelinka se je v hipu rešil svojih blodenj in obstrmel nad pričo.

»A je bila to smrt?« je začudeno šepetal predse. — »Kdo pa je umrl? — Čap??« — Zelinkova kopica se je nerodno izmotovila in se začela majavo premikati tik ob zidu na drugi konec prične, na kraj, kjer je stala blagajna. — Tja se je zdaj preselil Zelinka s svojim brlogom. Vse svoje cunje je razštal okrog blagajne, v nameri, da se utabori. — Odkril je pokrov in je z obema rokama posegel v pestro mešanico kovine in papirja, dišečega po plesni.

»Bankovci! — Moji bankovci!« je blebetal v vročeni ekstazi. »Rožnati bankovci! — Kakšno blazno življenje je vrisano v vaše kroge! — V vaših skrivnostnih elipsah čit-

tam — strašne zakletve, — s katerimi lahko obvlada ves svet! — Pred nogami mi leži svet, — ko pokoren pes. Človeška poštenost mi liže roke! — Ženske mi obljublajo zvestobo, za noč, za vse življenje, — zato, ker njihova ljubezen — kroži v elipsah — mojih mavričnih tisočev! — Je samo ena resnica, — samo ena, — in ta je napisana s tajinstvenimi znaki v okraških mojih bankovcev...«

»Umrl boš — mu je rekel Bareš z mračnim prezirom.

»Ne bom umrl! Ne bom umrl,« — je kričal Zelinka, jecaje od veselja. — Kinin! — Imam kinin! — Nihče izmed vas ga nima, vse ste pojedli... le pogledj!...«

Zelinka je zamahal z roko, — v njegovi dlani se je bilo posvetilo.

»Kinin! — Jaz imam kinin!«

Krik je spreletel barako in se po ušesih vžil v razbeljene možgane, ko obljuba zdravja... Razgural je bolešne blodnje in razvnel željo po trpki grenkobi čudežnega praška.

Trije pari rok so se, kakor na povelje izmotali iz odej in se Zelinki proseče pomolile.

»Daj mi, daj mi, — daj mi, — so beračili vseprek, Zelinka se je pa trdosrečno zasmel.

»Kaj pa mislite! — Za nič na svet!«

»Samo en prah! — Samo prah!...« je prosjačil Gruber, »usmili se...«

»Saj ne norim!«

»Karle — z menoj boš pač delil...« je vroče klical Křeček z drugega konca prične. Po dveh letih ga je spet poklical s kratkim imenom in se je to ravno zato tako neiskreno slišalo.

»Tudi s teboj ne!«

»Karluša! — Start tovariš! — S kom sem, za boga, bil tri leta v vojni? — S kom sem hodil na patrole v Karpatih...? Si pozabil?«

»Pozabil...«

»Pomniš svojo grižo, — kdo ti je kahal takrat čaj, — kdo je zate kradel, kdo je s teboj vse delil?...«

»To vse skupaj je bilo nekaj popolnoma drugega, ko pa danes! — Takrat je bilo tisoče potov... tisoče nad... Takrat se je vse to začelo, — to-le zdaj, — je pa — konec.«

»Saj sem ti vendar rešil življenje!«

»Mogoče... Ne vem...«

»Fore ne daš?«

»Ne dam. — Ne dam, — in ne dam.«

»Si bom pa sam vzlet!«

»S kakšno pravico?«

»S pravico močnejšega! — Čemu ga ti sploh rabiš? — Itak že umiraš...«

»Ti umiraš! — Smrt mu sedi že na jeziku, — pa še hoče...«

»Oprosti, — ampak ti jutra ne boš doživel...«

»Ti ga ne boš doživel!... Cele noči tuliš in vzdihuješ...«

»Naj pa sila odloči! — Bomo videli, kdo ima večjo pravico do življenja!«

Křeček se je zbral s silami in se je po vseh štirih odplazil na kraj, k Zelinki.

Brez besede je nanj navahnil. Začela se je borba, tiha, zadušena, sopeča borba... Telesa so škrtala pri bolečih sunkih. — Med Křečkove prste je zašlo golo grlo, — pa je manjkalo sile, da bi stisnil, — nenaden občutek ničevosti — kakor če bi se brezproki spozabil in hotel vzeti v roke kozareček... Křečkovi prsti so se brezdušno zarili v izmikajoče se grlo... Ni mere, da bi uganil globino in silo in trajanje stiska... Dva mraka sta bila, ki sta drvela drug proti drugemu...

Naenkrat pa je Křeček izpustil Zelinko. Zažeti prsti so se razklenili in se razprostrli, ko dve zvezdi.

Za božjo voljo! — Glava opleta brez moči...

»Zelinka! — Slišiš? — Jaz nisem hotel!«

Křeček se je z levico zagrabil za glavo, desnico je pa grabil Zelinki pod bluzo!

»Kinin! — Morilec! — Zelinka! — Tovarš! — Odpusti!«

Křeček, uničen od grozotnosti svojega dejanja, — stikal po Zelinkovih žepih, preklinjajoč in obsojajoč sebe... Morilec! — si je zatirjal in je z zmagovalnim vzmahom uplenil srebrni prašek kinina. — Inše na Zelinkovem truplu si ga je vsipal v usta...

(Dalje prih.)

Kompletne potrebščine

za življenje, krojače, čevljarje in tapetnike, kakor tudi sukance, svilo za šivanje v vseh barvah, vezeno, čipke in razne porte kupite najcenejše pri

Josip Petelinc-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Na veliko!

Na malo!

Pisalni stroji **URANIJA** so najpopolnejši, vrhunec nemške tehnike.

Najboljši v materialu so švicarski **PLETILNI STROJI**

DUBIED

NAJNIZJE CENE

tudi na mesečna odplačila samo pri **Josip Petelincu, Ljubljana**

ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Zahtevajte prospekte!

Širite »Narodni Dnevnik«!

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon števil. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

GROM

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. — Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v te stroke spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spainih voz S. G. E. za ekspresno pošiljke.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

KUPIMO

sledeče knjige — tudi rabljene: »Trije muške tirji«, »Dvajset let poznejec«, »Deset let poznejec«, Jugoslovanska knjigarna Ljubljana.

Prodajalka

dobra moč v mešanem blagu, želi premeniti mesto. Cenj. doplate na upravo tega lista pod št. 170 »Zanesljivac«.

Drva - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 58

Proda se ceno

pohištvo, štedilnik in mala pečka. Naslov pove uprava lista.

»Ullstein's Weltgeschichte«

(elegantno vezano) za Din 1000 napredaj. Naslov v upravi.